

10> Landschappelijke Context

De landschappelijke context is mede bepalend voor het streefbeeld voor de groenstructuur in de kernen: de ligging van een dorp op een voormalige enk, in een beekdal, de grondsoort, de aanwezigheid van water.

10.1. Onderlegger

Geomorfologie

De gemeente Epe ligt in reliëfrijk stuwwallandschap dat is gevormd door opstuwend landijs en smeltwater. Zo zijn de stuwwal, glaciale afschavingsvlakte en daluitspoelingswaaiers gevormd (erosie en verwerking) zo'n 150.000 jaar geleden in het Saalien. Op de stuwwal zijn in later stadium duinen ontstaan onder invloed van wind. Dekzandruggen, rivierkomvlakte, rivieroeverwallen en rivierduinen zijn afzettingen van (smeltwater)rivieren. De geomorfologische processen zijn bepalend voor de huidige vormen van het gebied, de bodemopbouw en waterhuishouding en vormen daarmee de natuurlijke basis voor het huidige landschap en haar beplanting.

Bodem

De bodemopbouw varieert van de hoger gelegen droge zandgronden op de stuwwal en dekzandruggen tot lemig zand en kleiige gronden rondom de beken en de rivier de IJssel. Op de stuwwal bevinden zich podzolgronden bestaande uit fijn tot grof zand. Deze gronden hebben een ontwikkelde inspoelingslaag en zijn kalkloos. Het grondwater zit hier zeer diep. Deze gronden vormen een goede bodem voor het gemengd eikenberkenbos. Het reliëf en de bodem van de stuwwal zijn unieke aardkundige waarden.

Tussen stuwwal en rivierengebied bevinden zich de beekeerdgronden, veengronden en de enkeerdgronden. De beekeerdgronden en veengronden zijn de iets lager gelegen natte gronden waar de sprengbeken stromen en zijn vaak in gebruik als grasland. De enkeerdgronden zijn hoger en drogere zandgronden, vaak opgehoogd en in gebruik als bouwland.

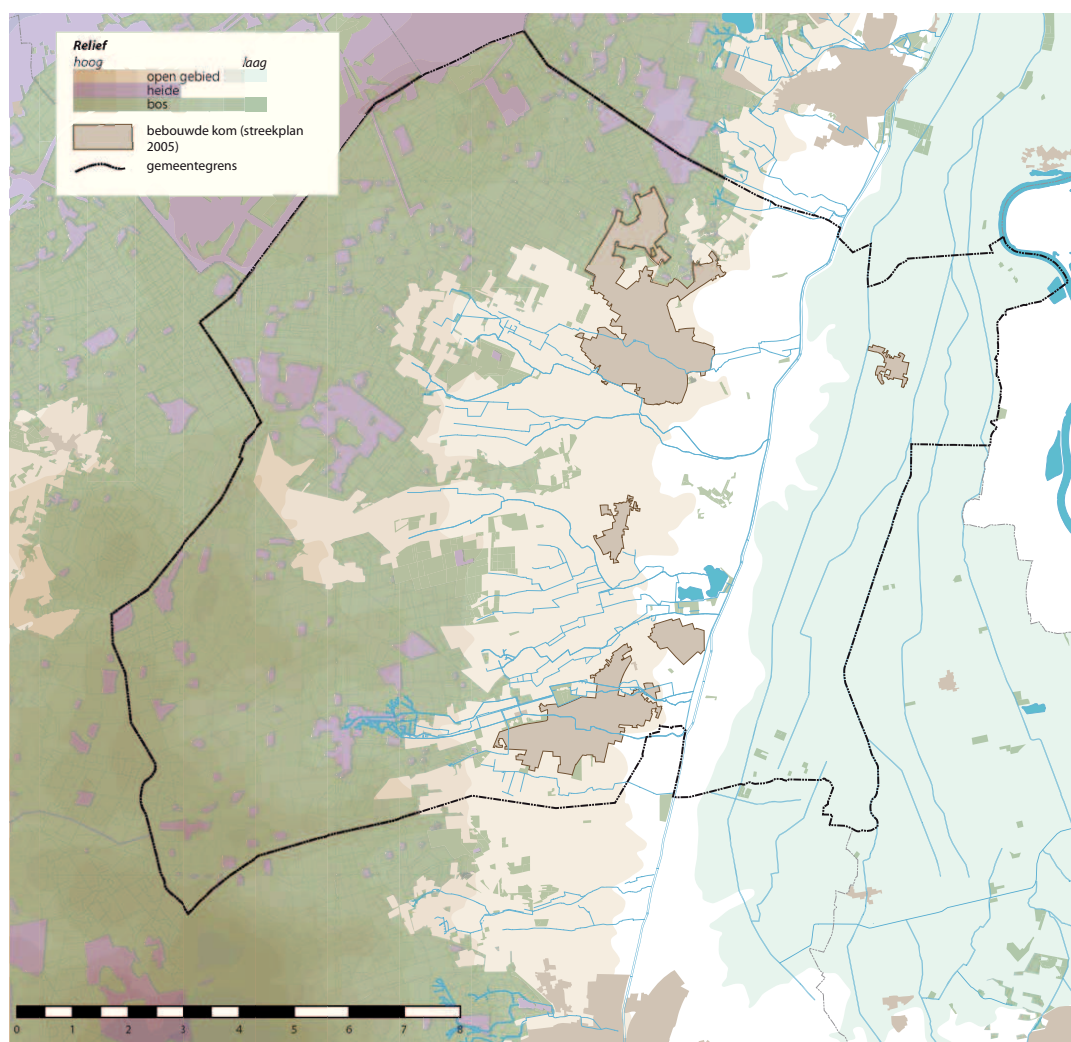
Dichter bij de rivier bevinden zich de rivieroeverwallen en rivierkomvlakte met poldervaaggronden en ooivaaggronden bestaande uit zavel en klei. Het buitendijks gebied overstroomt jaarlijks en is daardoor niet te gebruiken voor akkerbouw, maar in beperkte mate als weidegrond. De rivieroeverwallen bestaan uit fijn tot matig grof rivier zand en worden gebruikt als bouwland en voor fruitteelt.

Watersysteem

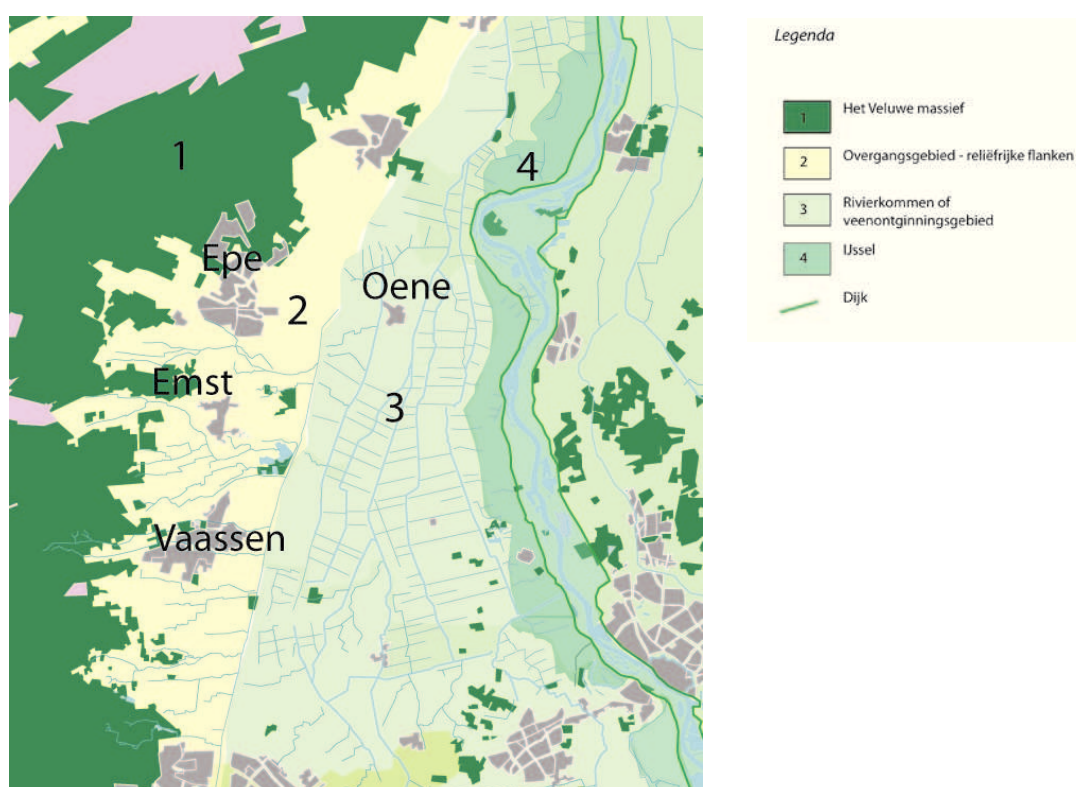
Het grondwatersysteem bevindt zich tussen Veluwemassief en IJssel. Op het Veluwemassief loopt een waterscheiding. Neerslag zijgt in op de hogere zandgronden van het Veluwe massief, dekzandruggen en oeverwallen. In de lager gelegen gebieden treedt kwel op. Diepe kwel is kwelwater afkomstig van het Veluwemassief. Ook kan lokale kwel optreden met kwelwater uit dekzandruggen en oeverwallen.

De sprengbeken en beken stromen in oostwestelijke richting en zijn belangrijk voor de afwatering in het gebied. Sprengbeken zijn tussen de 14de en 19de eeuw gegraven voor de aandrijving van vele watermolens. Beken zijn op natuurlijke wijze ontstaan. Sprengen en beken die onder het Apeldoorns kanaal doorstromen tot aan de IJssel zijn samen met beekbegeleidende beplanting ecologisch waardevol. Het Apeldoorns Kanaal is gegraven in de 19de ten behoeve van de industrie in Apeldoorn en een betere ontsluiting van de oostelijke Veluwe via de IJssel. Het kanaal wordt van water voorzien via sprengbeken en beken. Het waterschap koppelt thans specifieke beken aan de Grift en andere aan het Apeldoorns Kanaal, om zo de waterkwaliteit in de Grift te verbeteren.

De weteringen lopen in noordzuid richting en zorgen voor de afwatering van het kommengebied. Weteringen zijn vergraven natuurlijke stromen in noordelijke richting, aangelegd om de zeer natte gebieden te kunnen ontginnen. Als eerste werden de Grift en de Nieuwe Wetering gegraven, pas later de overige weteringen.

Relief, waterstructuur, open en gesloten gebieden

10.2 Landschap

Het huidige landschapsbeeld is het gevolg van zowel natuurlijke processen als het huidige gebruik. De natuurlijke gradiënt van Veluwe tot IJssel zijn opeenvolgend de volgende landschappen te onderscheiden:

1. Het Veluwemassief

Het Veluwe massief kenmerkt zich gesloten bos op hoge droge zandgronden. De besloten rand vormt een contrast met de lager gelegen halfopen en open gebieden. In het gesloten bos komen grote open heidevelden voor. Er is weinig bebouwing. Rust en donkerte zijn goed beleefbaar. Het bos is voornamelijk gemend eikenberkenbos.

2. Overgangsgebied –reliëfrijke flanken

Het overgangsgebied bevindt zich op de overgang van hoog naar laag. In de flanken van het Veluwemassief zijn vele sprengen gegraven. Het is een halfopen landschap met een afwisseling van uitlopers van bossen van de Veluwe, weide en akkerland, veengebieden, essen en vochtige graslanden langs beken. Het gebied heeft een oost-west gerichte structuur met een microreliëf van dekzandruggen met daartussen sprengbeken. Op de dekzandruggen bevinden zich een aantal cultuurhistorisch waardevolle open essen, zoals de karakteristieke open es bij Emst. De flanken zijn van oudsher bewoningsgebied. Er komt een diversiteit aan bebouwing voor in de vorm van dorpen, buurtschappen, lintbebouwing en verspreide bebouwing. De kernen Epe, Emst en Vaassen zijn gelegen in dit landschapstype.

Het gebied kenmerkt zich vooral door een kleinschalig landschappelijke beplanting in de vorm van houtwallen, erfbeplanting en randen rondom de enken. Dit gecombineerd met statige en monumentale lanen van eik en beuk.

3. Rivierkommen –of veenontginningsgebied

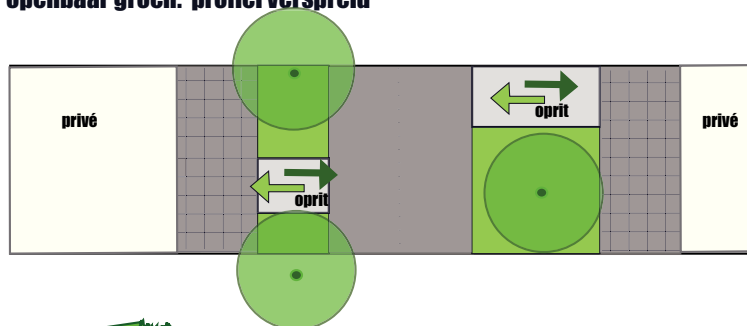
Het rivierkommen of veenontginningsgebied is gebied is open agrarisch landschap. Het Apeldoorns kanaal markeert de overgang van halfopen naar een grootschalig open landschap. Kenmerkend voor dit gebied zijn de langgerekte weteningen. Bebouwing komt voor in de vorm van los staande boerderijen, de kern Oene en een aantal buurtschappen. Beplanting bestaat uit erfbeplanting en los staande bomen op perceelsgrenzen. In dit gebied staan op de erven historisch waardevolle beeldbepalende bomen zoals linde, plataan, kastanje, walnoot, (rode) beuken, esdoorn en fruitbomen. Enkele boerderijen hebben noten of eikenlaan langs de oprit.

4. IJssel

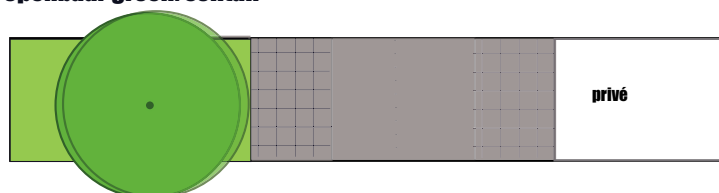
De IJssel heeft een grote maat en schaal. Kenmerkende elementen zijn de rivier, de uiterwaarden en de dijken. Bebouwing is vooral gekoppeld aan de dijk. Kenmerkende beplanting voor dit landschap zijn meidoornhagen, wilgen, populieren en oude fruitboomgaarden.

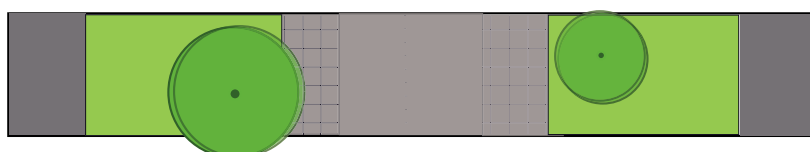
openbaar groen: profiel verspreid

openbaar groen: solitair

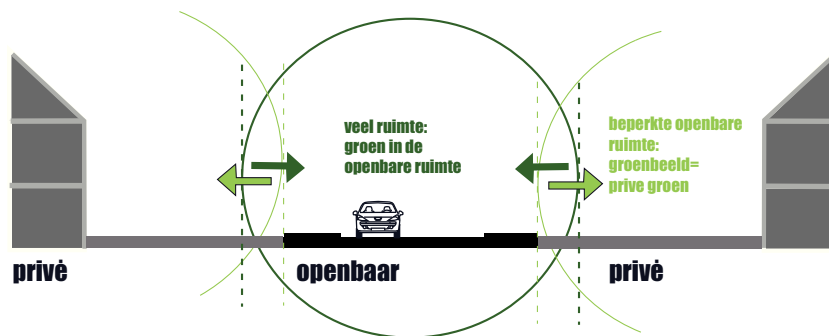

privé groen: bomen op privé grond

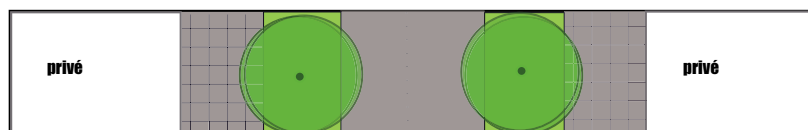

11> Profielen bij de bomenplannen

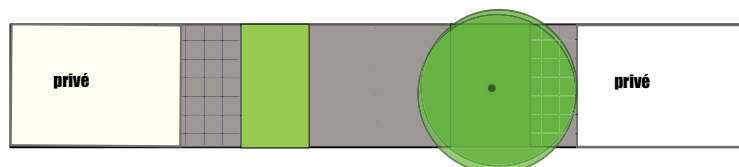
In de paragrafen 3.3, 4.3, 5.3 en 6.3 zijn de bomenplannen voor elke kern afgebeeld. Onderdeel van een bomenplan is een voorstel voor de inrichting van het wegprofiel wat betreft de beplanting: enkelzijdig, dubbelzijdig, verspreid e.d. De mogelijkheden voor inrichting worden verder mede bepaald door de verhouding privé-openbaar in een straat. In sommige gevallen is er eenvoudig geen ruimte voor straatbomen. Dan kan de gemeente ervoor kiezen om aanplant van bomen in privétuinen te stimuleren.

openbaar groen: profiel dubbelzijdig

openbaar groen: profiel enkelzijdig

12> LOPEND BELEID EN ONTWIKKELINGEN

12.1 Structuurplan gemeente Epe

Het "Structuurplan Epe" (2007) geeft de kaders voor het beheer en de ontwikkeling van dorpen en het landelijk gebied van de gemeente Epe. In de afgelopen jaren is de gemeente geconfronteerd met afname van de stedelijke groei. In deze periode is veel aandacht besteed aan versterking van de kwaliteit van het woon- en leefmilieu. Dit beleid wordt in de komende jaren voortgezet. De gemeente wil de eigen autonome groei (bestaand uit eigen inwoners en economisch en sociaal gebonden) opvangen. De positie ten opzichte van de A50 wil de gemeente benutten voor de ontwikkeling van nieuwe economische dragers in het landelijk en stedelijk gebied. In het structuurplan is ook per kern een streefbeeld met uitspraken over de groenstructuur op hoofdlijnen opgenomen. Deze zijn als vertrekpunt genomen voor uitwerking in dit Groenstructuurplan.

12.2 Centrumvisie Vaassen (maart 2009)

De koers voor de toekomst van het centrum Vaassen is vastgelegd in de Structuurvisie Centrum Vaassen.

Met het Centrumplan voor Vaassen zet de gemeente in op het verstevigen van het assenkruis door begeleidende bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte. De volgende uitgangspunten liggen zijn gehanteerd:

- Verstevigen van het bestaande assenkruis van Dorpsstraat enerzijds en Kerkweg-Jan Mulderstraat anderzijds.
- Aansluiten op de bestaande maat en schaal van het dorp.
- Het markeren van de entrees in het noorden en zuiden.
- Het verbeteren van de ruimtelijke relatie tussen de pleinen.

Afgeleid hieruit betekent dit voor de openbare ruimte:

- Het verstevigen van de verblijfskwaliteit van de centrumpleinen en de Dorpsstraat.
- Het verbeteren van de uitstraling van de parkeerplaatsen.
- Verstevigen van de structuur van het centrum (met begeleidende bebouwing en/of groen)

12.3 Centrumvisie Epe, Nota Koersbepaling

De koers voor de toekomst van het centrum Epe wordt vastgelegd in de Structuurvisie Centrum Epe (ontwerp December 2009).

Met dit centrumplan zet de gemeente in op het behouden en versterken van de 'Unique selling points' van de kern Epe, namelijk dat van een informele, dorpse sfeer en kleinschaligheid. De aanwezigheid van groen in en om het centrum en de informele uitstraling van het merendeel kleinschalige bebouwing onderschrijven dit karakter.

Een onderscheidend kenmerk van Epe t.o.v. Vaassen is het kernwinkelgebied, 'de winkelacht', bestaande uit "kamers" (pleinen) en "gangen" (routes). Het verder uitbouwen van dit concept moet respectievelijk het verblijfskarakter en het doorgaand karakter van de ruimte binnen Epe versterken. Hierop aansluitend moet de openbare ruimte worden heringericht en verbeterd. Iedere plek met zijn eigen karakteristiek.

De groene uitstraling van het centrumgebied wordt gedragen door:

- De ringweg met z'n laanstructuur.
- De bomen op parkeerplaats Albert Heijn
- De groene ruimte rondom de kerk.
- De grote bomen op de markt.
- De drie parken aan de rand van de ringweg.

De centrumvisie stuurt aan op een groene hoofdstructuur die wordt gedragen door beeldbepa-

lende grotere bomen op strategische plaatsen met een ondergrond van gras of bestrating. Struiken en heesters worden beperkt toegepast. Waar mogelijk en gewenst kan de groenstructuur worden ondersteund door leilindes.

12.4 Dorpsplan Emst (september 2008)

Het dorpsplan is een initiatief van het Emsterbelang en geeft een visie op de toekomstige ontwikkelingen van Emst. Het is tot stand gekomen met de inbreng van de dorpswerkgroep en de inwoners als geheel.

Het Dorpsplan Emst stuurt aan op een 'leefbaar Emst' op gebied van: woningbouw, voorzieningen, verkeer en verkeersveiligheid, veiligheid, economie, recreatie en natuur en milieu.

12.5 Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP)

De gemeente Epe heeft in 2009 een Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan opgesteld, een integraal beleidsplan op het gebied van verkeer en vervoer. Het plan heeft een looptijd tot 2016.

In de nota worden voor de verschillende verkeersmodaliteiten in de gemeente Epe de nieuwe beleidsdoelen geformuleerd en uitgewerkt in concrete eisen, aandachtspunten en vervolgacties.

Belangrijk onderdeel van het GVVP is de categorisering van wegen.

De verschillende categorieën zijn stroomwegen (zoals de A50), gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen. De gebiedsontsluitingswegen zijn de schakels tussen het wegennet buiten de kom en de erftoegangswegen binnen de kom. Voor elke categorie zijn vormgevingseisen geformuleerd.

De N309 - Elburgerweg - Tongerenseweg, de Heerderweg, de Oenerweg en de route Eekterweg - Laan van Fasna zijn gebiedsontsluitingswegen. De overige wegen in de gemeente Epe worden gecategoriseerd als erftoegangswegen.

De erftoegangsweg is de laatste schakel in de hiërarchie van wegencategorisering, en heeft een maximum snelheid van 30 km/uur binnen de bebouwde kom. Vanwege de vele bestemmingen zoals woningen, scholen enz. staat het verblijven in de gebieden met dit wegtype centraal. De vormgeving is hier dan ook op afgestemd.

De dorpenroute en de rondweg van Epe worden gecategoriseerd als erftoegangsweg. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van de weg. Met de inrichting moet de herkenbaarheid en de oversteekbaarheid verbeterd worden. Kenmerken van de erftoegangsweg zijn één rijloper en gelijkwaardige kruispunten. Fietsers en langzaam gemotoriseerd verkeer rijden op de rijbaan.

12.6 Raamplan beheer en onderhoud Vaassensebeken (oktober 2007)

Uit het Stroomgebied-Uitwerkingsplan (SUP) Apeldoornskanaal-Grift blijkt dat de inrichting en het onderhoud van de Vaassense Beken verbetering behoeven. Hierdoor is het waterschap overgegaan tot het opstellen van een Raamplan Beheer en Onderhoud.

Het raamplan doet uitspraken over het beheer en onderhoud van alle beken in Vaassen uitgezonderd de Dorpsche beek. Deze laatste is reeds uitgevoerd in het 'Project Herstel sprengen en beken'. Alle beken onderdeel van het Raamplan zijn conform het Streekplan Gelderland aangewezen als HEN-water (water van het Hoogste Ecologische Niveau).

Volgende beken liggen binnen de kern en zijn onderdeel van het Groenstructuurplan:

- Hartensche Molenbeek (rand van de kern Vaassen)
- Rode beek
- Geelmolensche beek + Dorpsche beek
- Egelbeek (rand van de kern Vaassen)

De beken zijn allen van zeer grote belang zowel op ecologische als op cultuurhistorisch niveau. Het accent bij herstel en inrichting ligt als volgt:

- Ecologie: Egelbeek
- Ecologie en Cultuurhistorie: Nieuwe beek
- Cultuurhistorie: Rode beek, Hartensche Molenbeek en de Geelmolensche beek.

Binnen Raamplan wordt gekoerst op verschillende streefbeelden gekoppeld aan de geografische positie van de beek. Dit resulteert in een open en beleefbaar beekdal met een parkachtig karakter voor de beken in de kern van Vaassen. Wel moet voldoende beplanting zijn voor beschaduwing, om het ecologisch functioneren van de beek niet te verstoren.

Deelnemers voorbereiding

Leden Projectgroep Groenstructuurplan Gemeente Epe

<i>R. Hartgers</i>	<i>beleidsmedewerker verkeer afdeling Openbare Ruimte</i>
<i>K. Lamaker</i>	<i>beleidsmedewerker groen afdeling Openbare Ruimte</i>
<i>F. Pieksma</i>	<i>medewerker beheer afdeling Openbare Ruimte</i>
<i>A. Kisjes</i>	<i>beleidsontwikkelaar afdeling Strategie & Ontwikkeling</i>
<i>R. Schakelaar</i>	<i>boomverzorger afdeling Openbare Ruimte</i>
<i>J. Strampel</i>	<i>senior afdeling Openbare Ruimte</i>
<i>J.H.F.M. Thijssen</i>	<i>opzichter afdeling Openbare Ruimte</i>

Leden Klankbordgroep Bomenbeleid

<i>J. Polman</i>	<i>Imkersvereniging Vaassen</i>
	<i>Vereniging Milieuzorg Epe</i>
<i>T.M. Faber</i>	<i>KNNV, afdeling Epe/Heerde</i>
<i>F. Bosch</i>	<i>Vereniging Milieuzorg Epe</i>
	<i>KNNV, afdeling Epe/Heerde</i>
	<i>Vleermuiswerkgroep Gelderland</i>
<i>J. Hofstede</i>	<i>Vereniging Milieuzorg Epe</i>
<i>A. van Vemde</i>	<i>Sint Antoniegilde</i>
<i>T.S.M. Kerkhof</i>	<i>Sint Antoniegilde</i>
<i>E.C. vd Kleij</i>	<i>Imkersvereniging Epe</i>
<i>E. Bouwmeester</i>	<i>Bouwmeester Boomverzorging</i>
<i>Margot Coumans KMTP</i>	<i>Groei en Bloei, Afdeling Epe-Heerde</i>
<i>Annemarie van Zwieten</i>	<i>Triada</i>
<i>Roeline Visser</i>	<i>Triada</i>
<i>Sjoerd Bokma</i>	<i>Emster belang</i>
<i>Gert Pannekoek</i>	<i>Emster belang</i>
<i>Wybe Huizenga</i>	<i>Triada</i>
<i>Henk Jan de Graaf</i>	<i>Emster belang</i>
<i>Bea Claessens</i>	<i>Oener belang</i>
<i>Evert de Jonge</i>	<i>Historicus</i>

Voorman - wijkbeheerders

W. Dieker
W. Hullegie
H. Kroes
H. Bakker

populierenlaan Epe

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

'Structuurvisie centrum Vaassen'

Gemeente Epe, LOS stadomland, maart 2009.

'Landschapsonwikkelingsplan van Veluwe tot IJssel'

Gemeente Epe, LOS stadomland, juni 2009.

'Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Deel A- Inventarisatienota'

Gemeente Epe, BonoTrafics, (concept) maart 2009.

'Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Deel B- Beleidsnota'

Gemeente Epe, BonoTrafics, (concept) mei 2009.

'Structuurvisie Centrum Epe, nota koersbepaling'

Gemeente Epe, adviesbureau RBOI, juli 2009.

'Visie bomenstructuur Oene'

Gemeente Epe, (concept) 2009.

'Visie bomenstructuur Emst'

Gemeente Epe, (concept) 2009.

'Dorpsplan Emst'

Dorpswerkgroep Emst, september 2008.

'Ruimtelijk structuurplan Epe'

Gemeente Epe, Pouderoyen Compagnons, januari 2007.

'Raamplan Beheer en Onderhoud'

Waterschap Veluwe, oktober 2007

'Sociale agenda 2009 - 20125'

Gemeente Epe, augustus 2009

'WMO beleidsnota 2009 - 2012'

Gemeente Epe, maart 2009

'Concept landschapsonwikkelingsplan'

Gemeente Epe, juni 2009

